سِنڌُوپارتيِ

دَرجو ڇهون

سِنڌيِ

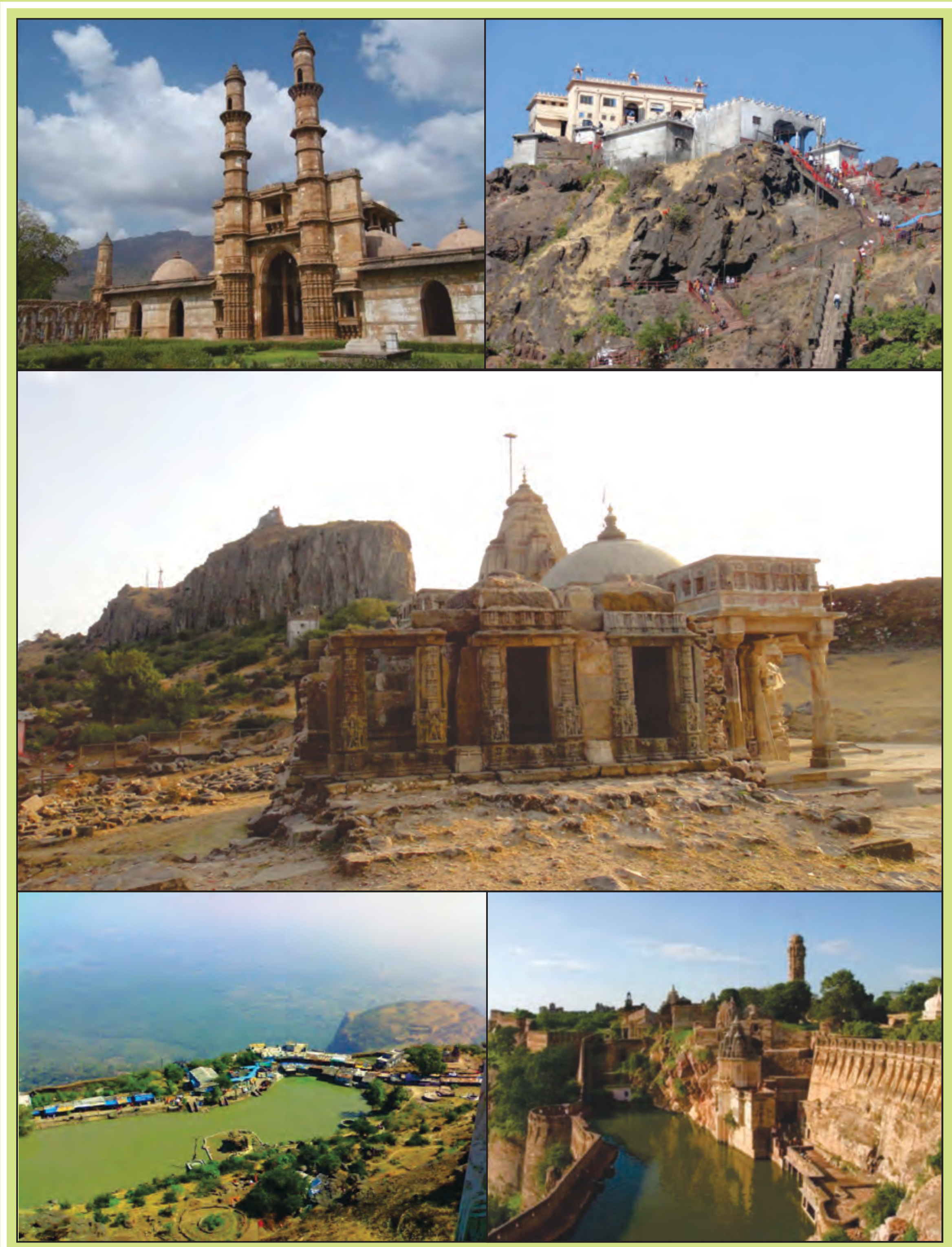

ڀارتيہ سنوڌان

باب - چوٿون الف

بنيادي فرض

قلم 51A

ٻُنيادي فرض : ڀارت جي هرهڪ ناگرڪ جو فرض آهي تہ :

(الف) هوُ ڀارت جي سنوڌان کي مڃيندو، اُن جي قومي جهنڊي، قومي تراني، آدرشن ۽ سنستا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديءَ جي لڙائيءَ لاءِ همٿايو ۽ اُتساهہ ڏوڪيو، اُنهن جي سنڀال ۽ پوئواري ڪندو.

(ٻ) ڀارت جي ايڪتا، اکنڊتا ۽ سمپوريتا جي رکشا ڪندو.

(ڀ) ديش جي حفاظت ڪندو ۽ وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٽپي پوندو.

(پ) سڀني ماڻهن ۾ هڪ ايڪتا جي ڀاونا پئدا ڪندو، جيڪا ڌرم، ڀاشا، کيترواد جي ڀيدڀاءُ کان پري هوندي. اَهڙيون رسمون جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، اُنهن جو بهشڪار ڪندو.

(ت) ڀارت جي جامع سنسڪرتي ۽ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندو ۽ مُلهہ سمجهندو.

(ٿ) قدرتي ماحول جهڙوڪ جهنگل، ڍنڍون، نديون، جهنگلي-زندگي اِنهن جو بچاءُ ڪندو ۽ سڀني پراڻين لاءِ دردمندي رکندو.

(ٽ) وگيانڪ درشٽي، اِنساني مُلهہ، جاچ جوُچ ۽ سڌاري جي ڀاونا کي اَهميت ڏيندو.

(ث) عام ملڪيت کي سلامت رکندو ۽ هنسا کان پري رهندو.

(ٺ) شخصي ۽ گڏيل مشغولين جي سڀني کيترن ۾ اَڳتي وڌڻ جي لڳاتار ڪوشش ڪندو جئن ملڪ اَڳتي وڌندو رهي ۽ ڪاميابيءَ جي اوچاين کي ڇُهي.

(ڪ) ماءُ يا پيءُ يا پالڪ آهي تہ اُهو ضرور ڏسي تہ پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر ڇهن ۽ چوڏهن سالن وچ ۾ هجي.

پهريون ڇاپو : 2016
سڌاريل ڇاپو : 2021

© مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پُستڪ نرمتي وَ اڀياسڪرم سنشوڌن منڊل پُڻي ۴۱۱۰۰۴.

مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پُستڪ نرمتي وَ اَڀياسڪرم منڊل وٽ هن ڪتاب جا سڀ حق واسطا محفوظ آهن. هن ڪتاب جو ڪو بہ ٽڪر ڊائريڪٽر، مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پُستڪ منڊل جي لکيل اِجازت کانسواءِ ڪٽي نٿو سگهجي.

سنڌي ڀاشا سمتي ۽ اَڀياس گَٽ سمتي:
ڊاڪٽر ديال 'آشا' سياپٽي
شري اَشوڪ ڪملداس مکتا ميمبر
شريمتي ميران مهيش گدواڻي ميمبر
شري وجيہ راجڪمار منگلاڻي ميمبر
شري گووردڻ شرما 'گهايل' ميمبر
شريمتي راجيشري ڄيانند ٽيڪچنداڻي ميمبر
شريمتي ڪاجل اَنيل رامچنداڻي ميمبر

سنيوجڪ : شريمتي ڪيتڪي جاني
اِنچارج وشيش اڌڪاري سنڌي

سنيوجن سهايہ : شريمتي گيتا گٽيش ٺاڪر
ڪاپي رائيٽر سنڌي

ٽائيپ سيٽنگ : شريمتي شويا لعلچنداڻي - ممبئي

چترڪار: ڪماري سوپنالي وجيہ ڪمار اُپاڌيہ

نرمتي : شري سچيتانند آڦڙي (مکيہ نرمتي اَڌڪاري)
شري سنديپ آجگانوڪر (نرمتي اَڌڪاري)

پرڪاشڪ : شري وويڪ اُتم گوساوي، ڪنٽرولر
پاٺيہ پُستڪ نرمتي منڊل
پربا ديوي، ممبئي - ۲۵.

ڪاغذ : ۷۰ جي. ايس. اي. ڪريم وو

پرنٽنگ آرڊر: N/PB/2021-22/Qty.

ڇاپيندڙ : M/s

منظوري نمبر : مر را ش س پر پ / اوو / ش پر / ٢٠١٥-١٦ / ١٦٧٣ تاريخ ٦-٤-٢٠١٦

پنهنجي سمارٽ فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي پهرين صفحي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽ هرهڪ سبق ۾ آيل Q.R. Code ذريعي ان سبق بابت پڙهڻ / پڙهائڻ لاءِ ڪارائتيون لنڪس ملنديون.

سِنڌو پارِتِي

ڏَرجو ڇهون

سِنڌِي

مهاراشٽر راجيه پاٺيه پستڪ نرمتي وَ اڀياسڪرم سنشوڌن منڊل، پڻي.

ڀارت جو سنوڌان

ديباچو

اسين ڀارت جا لوڪ، ڀارت کي هڪُ مڪمل طور خودمُختيار سماجوادي سَرو ڌرم ۽ سم-ڀاوَ وارو لوڪشاهي گڻراجيہ بڻائڻ لاءِ گنڀيرتا سان فيصلو ڪري ۽ انهيءَ جي سڀني ناگرڪن کي :

سماجڪ، آرٿڪ ۽ راڄنيتڪ نياءُ، ويچار، اظهار، وشواس، شرڌا ۽ اُپاسنا جي آزادي؛ درجي ۽ موقعي جي سمانتا؛ خاطريءَ سان حاصل ڪرائڻ ۽ اُنهن سڀني ۾ شخصي سؤمان ۽ راشٽر جي ايڪتا توڙي اکنڊتا جي خاطري ڏيندڙ ڀائيچارو وڌائڻ لاءِ.

اسان جي هن سنوڌان سڀا ۾ اڄ تاريخ ڇويهين نومبر، ١٩٤٩ جي ڏينهن، هن ذريعي هيءُ سنوڌان سويڪار ڪري، اُن کي قانون جي روپ ۾ پاڻ کي ارپڻ ڪريون ٿا.

راشٽر گيت

جَنَ گَڻَ مَنَ اَڌِينايَڪ جَيَہ هي،
ڀارَتَ ڀاگِيہ وڌاتا
پَنجابَ، سِنڌ، گُجراتَ، مَراٺا،
دراوڙَ، اُتڪَلَ، بَنگَ،
وِنڌيَہ، هِماچَلَ، يَمُنا، گَنگا،
اُڇَلَ، جل ڌِ تَرَنگَ،
تَوَ شُڀ نامي جاگي،
تَوَ شُڀ آشيس ماگي،
گاهي تَوَ جَيَہ - گاٿا،
جَنَ گَڻَ - مَنگَلَ دايَڪَ جَيَہ هي
ڀارت ڀاگِيَہ وڌاتا،
جَيَہ هي، جَيَہ هي، جَيَہ هي،
جَيَہ جَيَہ جَيَہ جَيَہ هي،

پرِتگيا

’ڀارت منهنجو ديش آهي. سڀ ڀارتواسي منهنجا ڀائر ۽ ڀينر آهن.

مونکي پنهنجي ديش لاءِ پيار آهي ۽ مونکي ان جي شاندار ۽ طرح طرح جي ورثي تي گؤرو آهي. مان سدائين ان جي لائق ٿيڻ جو جتن ڪندو رهندس.

مان پنهنجن مٺن مائٽن، اُستادن ۽ سڀني بزرگن جو سنمان ڪندس ۽ هر ڪنهن سان فضيلت ڀريو ورتاءُ ڪندس .

مان پرتگيا ٿو ڪريان تہ مان پنهنجي ديش ۽ ديشواسين سان سچو ٿي رهندس. انهن جي ڪلياڻ ۽ آسودگيءَ ۾ ئي منهنجو سک سمايل آهي.‘

* پرستاونا *

’قومي سکيا خاڪو ۲۰۰۵‘ ۽ ٻارن لاءِ مفت ۽ لازمي تعليم جو حق قانون ۲۰۰۹‘ انوسار مهاراشٽر راجيہ ۾ پرائمري تعليم اڀياس ڪرم 2012 تيار ڪيو ويو. هن سرڪاري منظور ڪيل اڀياسڪرم موجب درسي ڪتابن جي نئين مالها ۱۴-۲۰۱۳ تعليمي سال کان درجي بہ درجي پاٺيہ پُستڪ منڊل شايع ڪري رهيو آهي. انگريزي ماڌيمن جي درجي ڇهين لاءِ سنڌي جو ڪامپوزٽ اڀياسڪرم ’سنڌو ڀارتي‘ هي پاٺيہ پُستڪ تيار ڪيو ويو آهي. هي درسي ڪتاب اوهانجي هٿن ۾ ڏيندي اسانکي بيحد خوشي ٿي رهي آهي.

سکڻ ۽ سيکارڻ جي ڪارروائي ٻال مرڪزي ۽ مزيدار ٿئي، عملي ڪمن تي زور ڏنل هجي اهو نظريو ڌيان ۾ رکي هي ڪتاب تيار ڪيو ويو آهي. هن درجي جي آخر ۾ شاگردن کي ڪهڙيون لياقتون حاصل ڪرڻيون آهن. ان لاءِ درسي ڪتاب ۾ ڀاشا وشيہ لاءِ ضروري لياقتن ۽ حاصلات جي ڄاڻ ڏني آهي.

ڪامپوزٽ ڀاشا سکندڙ شاگردن کي ڌيان ۾ رکي هن ڪتاب جا سبق ۽ ڪوتائون چونڊيا ويا آهن. ڀاشا جي هنر ۽ وڪاس لاءِ الڳ انداز ۾ اڀياس هدايتون ۽ مشغوليون ڏنيون ويون آهن. شاگرد نوان لفظ، پهاڪا، چوڻيون، اصطلاح چڱي طرح استعمال ڪن اُن ڪري هي سڀ وٽندڙ ۽ سؤلي نموني ڏنل آهي.

سنڌي ڀاشا سمتي، اڀياس گٽ ميمبرن ۽ چترڪار جي گڏيل محنت سان هي ڪتاب تيار ڪيو ويو آهي. هي ڪتاب وڌ ۾ وڌ بي نقص معياري ٿئي، اُن لاءِ راجيہ جي الڳ الڳ ڀاڱن مان چونڊ اُستادن ۽ تعليمي ماهرن کان هن ڪتاب جي چنڊڇاڻ ڪرائي آيل راين ۽ ويچارن جو سنڌي سمتي مناسب ڌيان رکي هن ڪتاب کي آخرين روپ ڏنو آهي منڊل انهن سڀني جو تهدل شڪرگذار آهي. اُميد تہ شاگرد، ماستر ۽ مائٽ هن ڪتاب جو سواگت ڪندا.

(ڊاڪٽر سُنيل مگر)

سنچالڪ

مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پُستڪ نرمتي وَ اَڀياسڪرم سنشوڌن منڊل، پڻي.

پڻي :

تاريخ : ۹ مي ۲۰۱٦ اکڻ ٽيج

ڀارتيہ سوريہ ۱۹ ويساک ۱۹۳۸.

درجو ڇهون سنڌي

سکڻ سيکارڻ جي پرکريا	علمي حاصلات
سکنڊرن کي ٻن يا گروپس / اَڪيلي ۾ وجھ ڏنا وڃن ۽ همٿايو تہ... • گھر، پسگردائيءَ ۾ آزمودو آيل، ڏنل گھٽنائن، قصن بابت ڪلاس ۾ بحث مباحثو ڪرائي. پنهنجا ويچار ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو. • اَخبارون، مخزن، ۽ ٻيا ساهتيہ جا ڪتاب پڙهڻ لاءِ اُتساهہ جاڳايو ۽ پڙهيل ڳالهين جهڙوڪ رانديون، ميلن ۽ منورنجن، وگيان بابت ٻڌائڻ لاءِ همٿايو. • گيت بيت سُرتال سان ٻڌائڻ لاءِ پاڻ ڳائي يا سي. ڊي دوران ٻڌڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو ۽ ڪين ڪو وشيہ ڏيئي ننڍا گيت، ڪويتائون پنهنجي ڪلپنا سان ناهي ٻڌائڻ لاءِ چئو. • ناٽڪ ۾ الڳ الڳ ڪردار ڏيئي اَداڪاري ڪري ناٽڪ پيش ڪرڻ جو موقعو ڏيو. • ڪو وشيہ ڏيئي اُن تي خط، ننڍا مضمون آکاڻي، پنهنجا ويچار ٻڌائڻ يا لکڻ لاءِ ڏيو. • ڪنهن ڳالهہ جي شروعات ڪري، يا ڪي ڪردار ڏيئي آکاڻي، قصو، گھٽنا، گفتگو لکڻ لاءِ ڏيو. • ٻُڌل، پڙهيل ڏکين لفظن کي سمجھڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جو اُپيوگ ڪرڻ لاءِ همٿايو. • الڳ الڳ مشغوليون، چٽاپيٽيون ڀاشا جون رانديون ڪرايو. • ڀاشا جي الڳ الڳ جيئن تہ اِسم ضمير، ساڳئي معنيٰ وارا لفظ وغيره سمجھائي اُپيوگ ڪرڻ لاءِ سيکاريو. • مقرر وقت ڏيئي صحيح اُچار ۽ بيهڪ جي نشانين کي ڪم آڻي پڙهڻ جو آزمودو ڏيڻ. • اَهڙي قسم جون آکاڻيون، جيونيون قصا، گھٽنائون پڙهڻ لاءِ همٿايو يا ٻڌايو جنهن مان ديش پريم ۽ فرض جي پاونا جاڳي، وڏن سان عزت پريو وهنوار، اِنتظام سکن ۽ سندن پاونائن کي سمجھڻ جو واڌارو ٿئي. • اِنٽرنيٽ، يوٽيوب وغيره ذريعي الڳ الڳ ڄاڻ حاصل ڪرڻ لاءِ همٿايو.	سکنڊر: • 06.LQ.01 گھر ۽ پسگردائيءَ ۾ روايتي ۽ غير روايتي ٿيندڙ گفتگو، ڳالهہ ٻول بحث مباحثي ۾ شامل ٿي پنهنجا ويچار آتم وشواس سان پيش ڪن ٿا. • 06.LQ.02 رانديون، ميلن ۽ منورنجن، وگيان جي ڪيتر ۾ ٻُڌل پڙهيل، ڏنل گھٽنائن، واقعن بابت گفتگوءَ ۾ پنهنجا ويچار اَدبي ٻوليءَ ۾ ظاهر ڪريٿو. • 06.LQ.03 گيت بيت، ڪويتائون سُرتال ۾ ڳائين ٿا. پنهنجي ڪلپنا سان پنجن ستن جملن واريون ڪويتائون، گيت ناهين ٿا. • 06.LQ.04 ڏنل وشيہ تي مضمون، خط، قصا يا ڏنل لفظن / ڪردارن حالتن ۾ ڪلپنا ڪري آکاڻي قصو لکن ٿا. • 06.LQ.05 ساهتيہ يا درسي ڪتاب جي پڙهڻ وقت ايندڙ ڏکين لفظن جي معنيٰ کي سمجھڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جو اُپيوگ ڪريٿو ۽ اُهي روزمرهہ جي ڳالهائڻ ۾ ڪم آڻي ٿو. • 06.LQ.06 ڏنل هدايتون، سوچنائون ٻُڌي، پڙهي عمل ۾ آڻي ٿو. • 06.LQ.07 صحيح رفتار سان ڏنل سٽاتل / اڻ سٽاتل مذڪور بيهڪ جي نشانين موجب صحيح لاهي چاڙهي سان صحيح اُچار ۾ پڙهي ٿو. • 06.LQ.08 الڳ الڳ چٽاپيٽين، مشغولين ۾ چاهہ سان ڀهرو وٺي ٿو. • 06.LQ.09 ريڊيو. ٽي. وي. اَخبار وغيره ۾ ٻڌايل خبرون ڄاڻ، پنهنجن لفظن ۾ بيان ڪريٿو. • 06.LQ.010 ڏنل مذڪور تي سوال پڇن ٿا ۽ سوالن جا جواب بہ ڏين ٿا. • 06.LQ.11 ديش پريم ۽ فرض جي پاونا جاڳي ٿي. اُن کي صاف ۽ سٺو رکڻ جي اَهميت سمجھن ٿا. • 06.LQ.12 وڏن سان عزت پريو وهنوار، الڳ الڳ نموني جي پاونائن کي سمجھڻ جو واڌارو، فضيلت، اِنتظام جي اَهميت سکن ٿا. • 06.LQ.13 اِنٽرنيٽ، يوٽيوب وغيره ذريعي سؤلائي سان ڄاڻ حاصل ڪري ٻڌائين ٿا.

فهرست

نمبر	وشيه	ليکڪ جو نالو	صفحو
١.	ڀارت ديش مهان (بيت)	ڪيمن موُلاڻي	1
٢.	غريب جي دل	تيرٿ سياڻي	3
٣.	ڀاوا ٻُڍَهه جو سئر	—	5
٤.	مزيدار پاڇو (بيت)	هري دلگير	9
٥.	يڪ تندرستي هزار نعمت	—	12
٦.	يوگيتا جي سڦلتا	—	15
٧.	سائيڪل (بيت)	روپڪمار گهايل	18
٨.	گفتگو	—	20
٩.	اِنصاف	—	23
١٠.	سُنا ڀار (بيت)	گووردن شرما	26
١١.	ڏياوان دادا	ڊاڪٽر. ديال آشا	28
١٢.	خط	—	31
١٣.	لعل بهادر شاستري	—	34
١٤.	مُندوُن	—	37